

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

- Сгоров Б.В.** - ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
- Тришин Ф.А.** - проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
- Мардар М.Р.** - проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
- Кананихіна О.М.** - проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
- Мураховський В.Г.** - директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
- Волков В.Е.** - д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
- Корнієнко Ю.К.** - директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
- Радіонова О.В.** - к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
- Купріна Н.М.** - декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
- Хобін В.А.** - директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
- Сярова А.С.** методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

пускників академії, що отримали першу інженерну посаду. Цьому сприяє система підвищення їх кваліфікації на курсах в ОНАХТ, науково-практичні конференції в ній, навчання співробітників холдингу в заочному магістраті й аспірантурі.

Така взаємовигідна робота здійснюється ОНАХТ з багатьма крупними підприємствами харчової і зернопереробної промисловості й дозволяє забезпечити конкурентоспроможність наших випускників на ринку праці, конкурс підприємств на них, підвищити обсяги коштів, що надходять на її рахунки, і постійно вдосконалювати систему її розвитку.

ЗМІНИ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник

Під впливом процесів глобалізації та технологічної революції освіта неминуче піддається змінам. Процес ускладнюється внутрішніми потребами держав з різними економіками та соціальними відносинами, а також зовнішніми факторами, серед яких глобалізація та глобальна криза, яка розкрила недоліки багатьох міжнародних економічних інститутів. Це, в свою чергу, призвело до нової соціальної реальності в освіті, на світовому ринку праці, а також до переоцінки поглядів на функції освіти.

Принципово змінюється структура та соціальні ролі учасників різних рівнів освіти, її соціальні функції, змінюється сама парадигма освіти. В системі ринкових відносин освіта виступає як послуга. Тому вища школа перетворилася на один із сегментів ринкової економіки. В умовах зростаючої конкуренції бізнес активно диктує системі освіти свої вимоги. З точки зору економічних агентів потрібна безперервна підготовка «людського ресурсу», який, в свою чергу, повинен забезпечувати конкурентну перевагу бізнесу. У цьому випадку освіта розглядається як важлива інвестиція для майбутнього процвітання. Подібній трансформації піддається не тільки вища або професійна освіта, це стосується також змісту шкільної освіти. Сьогодні відрізняється розповсюдженням інформаційно-комунікаційних технологій та глобальним взаємним використанням мереж, науково-технічними інноваціями в різних областях, що відкриває великі можливості для подолання «цифрового розриву» і формування суспільства, заснованого на знаннях.

Основними тенденціями сучасності залишаються гуманізація і гуманітаризація, що стимулює спрямованість системи освіти на формування та розвиток принципів взаємоповаги учнів та педагогів, які базуються на дотриманні прав особистості, підтримці та зміцненні здоров'я, розвитку особистого потенціалу, почутті власної гідності та зосередженості на засвоєнні наукових знань, практичних вмінь і навичок. Важливими факторами являються розвиток світоглядних і морально-естетичних ідей (незалежно від рівня й типу

освіти), знання рідної мови та володіння іноземними, розвиток навичок культурної компетентності, юридична та економічна обізнаність людини.

Диверсифікація освіти покликана створювати можливості вибору та стимулювати учнів до самостійного прийняття рішень за рахунок забезпечення різноманітності учбових закладів, освітніх програм і органів управління. Глибокі зміни в освітній структурі потребують також стандартизації. В першу чергу - державного освітнього стандарту (набору учбових дисциплін, компетенцій в чітко визначеному об'ємі годин, стандартизовані системи оцінювання). Орієнтація тільки на оцінку призводить до технічних методів контролю: методики тестування та дозволяє проведення перевірки об'єктивності за допомогою комп'ютера, позбавляючи процес від «упередженості» екзаменатора.

Породженням глобалізації став феномен «швидких знань», розповсюдження нерівності серед різних соціальних категорій людей в сфері освіти, зіткнення підручників зі світом Інтернету. В ситуації, коли сучасна світова економіка, у якій все більше доходів генерується капіталом і все менша їх частина працею, праця стає менш затребуваною. З розвитком роботизації виробництво все менш потребує присутності людини. В сучасних компаніях, незважаючи на великий об'єм інвестицій, не відбувається приріст робочих місць, а в деяких високотехнологічних сферах кількість робочих місць навіть скорочується. Слід зазначити, що перспективи заміни робітників роботами в малорозвинених країнах навіть вище, ніж у високорозвинених. Це пов'язано з тим, що низькокваліфікованого робітника простіше замінити роботом. Інвестиції в сучасне виробництво все в меншій мірі будуть проходити паралельно зі створенням робочих місць.

Засновник AlibabaGroup Джек Ма на форумі «Відкриті інновації» висловив думку, що світ чекає повністю електронна комерція і електронна економіка. За його словами, виробництво не буде створювати нові місця, цим буде займатися штучний інтелект. З урахуванням зростання кількості населення Землі, під значний вплив роботизації підпадає також і така традиційна галузь економіки як сільське господарство. Вже зараз розробляються автоматичні сільськогосподарські машини, а в деяких країнах здійснюють розробку повністю автоматизованих ферм, що може призвести до різкого скорочення робітників цієї сфери.

Розвиток нових технологій, в тому числі й нейромереж, інструментів і методів обробки даних величезних розмірів (bigdata) у перспективі може призвести до зникнення професій, які традиційно вважалися творчими - інженерів, юристів, журналістів, програмістів, фінансових аналітиків, хірургів, перукарів, кухарів. В той же час жорстка прив'язка до людського фактору ускладнює заміщення роботами таких професій, як шоумени та політики.

Однією з особливостей штучного інтелекту є його здатність розвиватися. Роботи навчаються швидше за людей, що може призвести до відставання людини від штучного інтелекту. У зв'язку з цим закономірно виникає ряд

питань, які пов'язані з освітою. Збереже освіта функцію соціального ліфту в умовах автоматизації та робототехніки чи втратить її?

Глобальна турбулентність призведе до ще більшої соціальної нерівності, найбільш статусним може виявитися володіння не знаннями, а роботами і штучними інтелектом. Одним з проявів глобалізації є її просторова характеристика, всеохоплюючий процес, який розвивається в усіх середовищах: водному, наземному, повітряному, космічному та віртуальному. Сучасний інформаційний простір створює зовсім іншу систему - соціобіотехнологічну, закони якої поки що мало вивчені. У зв'язку з цим інформаційний простір є не тільки благом, а й джерелом появи нових ризиків (вірусні атаки, тощо). Як зазначають У. Бек, Е. Гидденс та Дж. Уррі, процес сучасної глобалізації потенційно ризикогенний саме тому, що він насильницько уніфікує національну та культурну специфіку незалежно від бажань людей або місцевих спільнот. І це, за своєю суттю, зовсім інша форма впливу.

Процес глобалізації супроводжується глибокими трансформаціями, їх наслідками, які формують нову реальність, нові умови життя та розвитку соціуму, змушуючи особистість, соціальні групи і соціальні інститути знаходити нові форми соціальної адаптації для життя та розвитку. Прискорення технічного прогресу та більш швидке старіння компетенцій, диктує систему заохочень появи гнучких механізмів навчання, в якій вміння навчитися означало б навчитися розмірковувати, сумніватися, як можна скоріше пристосовуватися, вміння звертатися до своєї культурної спадщини, дотримуючись спільності думок. З одного боку, освіта або навчання повинні продовжуватись протягом усього життя, а людина повинна знаходитись в серці постійного процесу здобуття та передачі знань.

В «суспільстві знань» експертні оцінки вчених повинні бути механізмом прогнозування ризиків та шляхів їх зменшення. В цьому полягає значення випереджаючих досліджень. Для попередження техногенних, політичних та інших ризиків соціальні інновації повинні передувати технологічним, політичним та іншим.

Відповіддю на виклики та ризики системи освіти стали уявлення, які формуються у світовому освітньому середовищі, про можливі контури нової системи шкільної та вищої освіти, виховання нових цінностей суспільства, адекватних реформі освіти, розвиток екологічної свідомості та світогляду студентів. Учасниками міжнародних дискусій позначено, що разом з розвитком нових підходів до навчання у школах та вишах необхідно долати існуючу культурну деградацію суспільства.

Освіта - глобальна проблема. В світі ще не існує розуміння єдиної моделі освіти завтрашнього дня, але з'явилося більш точне розуміння цілей глобальної освіти, як повороту від фрагментарного до цілісного сприйняття світу у його широкому культурному та соціальному контексті.

Психологічна культура як основа соціально-професійного і культурного становлення особистості студента	
А.В. Черкаський	139
Як провести ефективне практичне заняття?	
Н.В. Ліщенко	141
Екологізація освіти як засіб формування екологічної культури	
О.Л. Гаркович, І.В. Коваленко, І.О. Кузнецова, Р.І. Шевченко	142
Організаційна динамічність навчального процесу	
С.В. Сахарова, Т.М. Барабаш, І.С. Бобрікова, Б.О. Рибалов	144
Планування підготовки студентів - регбістів	
Н.Г. Лаговська	147
Індикатори системи внутрішнього забезпечення якості освіти: досвід Хортицької національної академії	
Л.В. Анісімова, І.Ю. Антоненко, А.Г. Олененко	148
Основні принципи формування внутрішньої системи забезпечення якості у закладі вищої медичної освіти	
С.В. Гордійчук	152
Виробнича практика - один із засобів забезпечення якості вищої освіти	
Ю.І. Дем'яненко	154
Забезпечення інноваційного комплексного міжкафедрального дипломного проектування шляхом впровадження елементів гуманізації	
К.В. Резнік, Г.С. Паламарчук, Н.О. Перетяка	155
Про практичний досвід освітнього співробітництва між ОНАХТ і Коледжем промислової автоматики та інформаційних технологій	
Т.П. Андріяш, С.В. Васильєв	158
Особливості проблемно-орієнтованого навчання студентів	
Н.Ю. Соколова, К.В. Аветисян, К.В. Хвостенко, Л.О. Мар'янова	160
Розвиток професійно-комунікативної педагогічної діяльності вчителя як важливого ресурсу забезпечення якості роботи закладу освіти	
О.М. Цимбалюк	161
Педагогічний контроль	
Н.В. Хоренжий, А.П. Лапінська, О.С. Волошенко	164
Методологічні основи формування якостей сучасного викладача в ОНАХТ	
А.К. Кац, Г.М. Станкевич	166
Заохочення молоді до технічної творчості - складова успішної підготовки інженерних кадрів	
Г.А. Гончарук, А.П. Ліпін, О.В. Опришко, І.М. Шипко	168
Системне формування моделі конкурентоспроможного випускника для харчової та зернопереробної галузей	
О.І. Гапонюк, Г.А. Гончарук, О.В. Алексашин, І.М. Шипко	170
Зміни в сучасній освіті	
С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник	172
Особливості конструювання тестових завдань	
І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко, Я.А. Голінська	175